

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

04.09.2016 № 03-1662

На № _____ від _____

**Голові Верховної Ради України
Парубію А.В.**

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів державного бюджету Чорноморським біосферним заповідником та інформує.

Чорноморський біосферний заповідник, який діє з 1927 року та включений до Всесвітньої мережі біосферних резерватів з 1985 року, належить до сфери управління Національної академії наук України.

Протягом 2014-2015 років та І півріччя 2016 року заповідником використано 8 849,0 тис. грн, що у середньому становило 71 відс. визначеної ним потреби для виконання визначених йому завдань.

Існуючий стан управління заповідником не забезпечує виконання визначених йому завдань. Так, станом на 01.01.2016 не розроблено проекту організації території Чорноморського біосферного заповідника. Права на нерухоме майно, що перебуває у віданні заповідника, включаючи земельні ділянки, які передані йому в користування, у повному обсязі у встановленому порядку не зареєстровано.

При цьому через відсутність грошової оцінки майже третина заповідних земельних ділянок (21 тис. га) на балансі заповідника не обліковується, що посилює ризики неналежного управління біосферним заповідником.

Основною формою узагальнення результатів наукових досліджень і спостережень Чорноморського біосферного заповідника за станом і змінами природних комплексів, виконаних у біосферних заповідниках, є його Літопис природи "Моніторинг стану природних комплексів Чорноморського біосферного заповідника", матеріали якого повинні використовуватися для оцінки стану навколишнього природного середовища, розроблення заходів з охорони та ефективного використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Однак інформація про результати моніторингу стану природних комплексів Чорноморського біосферного заповідника у відкритому доступі відсутня, що практично унеможливує здійснення зовнішньої оцінки результативності діяльності заповідника як наукової установи, а також досягнення ним основних завдань, зокрема, в частині забезпечення умов для відтворення, збереження генофонду рідкісних та типових видів рослин і тварин, у тому числі занесених до Червоної книги України та міжнародних червоних списків.

Чорноморським біосферним заповідником через відсутність проекту організації його території не забезпечується на належному рівні досягнення основних завдань функціонування заповіднику. Як наслідок, під загрозою збереження та охорона унікальних природних комплексів, розташованих на його території, з усією сукупністю їх компонентів.

Головне проблемне питання функціонування заповідника – браконьєрство. Проте в наявних умовах функціонування заповідника фактично неможливо протидіяти цьому явищу: пасивно залучаються фінансові ресурси, неналежна організація діяльності служби охорони заповідних територій, відсутня інформація про динаміку змін біологічного різноманіття заповідника та його компонентів. Для запобігання браконьєрству необхідно вжити відповідних заходів.

Законодавче та нормативно-правове забезпечення діяльності біосферних заповідників як елементів природно-заповідного фонду України та її екологічної мережі є недостатнім для належного їх функціонування, особливо за необхідності оптимізації видатків загального фонду державного бюджету та визначення додаткових джерел і обсягів фінансування заходів, пов'язаних із функціонуванням територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

У зв'язку із закінченням терміну виконання Загальнодержавної програми формування національної екологічної мережі України на 2000 - 2015 роки і відсутністю цільової екологічної програми розвитку заповідної справи (з урахуванням рекомендацій Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995 р.) щодо питання формування Всеєвропейської екологічної мережі як єдиної просторової системи територій країн Європи з природним або частково зміненим станом ландшафту) необхідно розробити та прийняти відповідний нормативний акт.

Оскільки Чорноморський біосферний заповідник входить до Всесвітньої мережі біосферних резерватів, з метою врегулювання на національному рівні особливостей їх діяльності, у тому числі з урахуванням міжнародних програм та необхідності зміни підходів до фінансового забезпечення біосферних резерватів, доцільно розглянути пропозицію щодо розроблення та прийняття законопроекту "Про біосферний резерват", який визначить біосферний резерват як складову екологічної мережі.

Для розв'язання нагальних питань розроблення проектів організації територій; оформлення та реєстрації прав держави на земельні ділянки; посилення дієвості служб державної охорони природно-заповідного фонду, у

тому числі шляхом зміцнення організаційного, матеріально-технічного та фінансового забезпечення і посилення їх відповідальності за виконання визначених повноважень, є необхідність на законодавчому рівні покласти обов'язки на відповідні центральні органи виконавчої влади, а саме:

у галузі охорони навколишнього природного середовища – щодо забезпечення розроблення спеціалізованими проектними та науковими установами проектів організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду; діяльності служб державної охорони природно-заповідного фонду України;

у галузі регулювання земельних відносин – щодо забезпечення розроблення спеціалізованими проектними та науковими установами відповідних проектів землеустрою та проведення грошової оцінки земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

З метою оптимізації видатків загального фонду державного бюджету та усунення ризиків спрямування коштів державного бюджету, передбачених на виконання наукових досліджень, на фактичне утримання територій та об'єктів природно-заповідного фонду необхідно на законодавчому рівні змінити підходи до фінансування такої наукової діяльності та оцінки і оприлюднення її результатів.

Відомості про результати проведеного аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслано Кабінету Міністрів України. **Рішення** Рахункової палати та **Звіт** про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету Чорноморським біосферним заповідником надіслано Національній академії наук України для вжиття заходів реагування.

Надаємо в порядку інформування.

З повагою

Голова

Р.М. Магута